

Estàvem massa ben acostumats, creïem que el món podia créixer sense parar, que el guany havia de ser infinit, insuperable, creixent, exponencial, que res ni ningú no podia posar fre al desenvolupament, a l'enriquiment de les societats, al progrés imparabile. Fins i tot un autor filosòfic de moda, com és Yuval Noah Harari (1976) s'atrevia a posar com a títol del seu llibre més audaç «Homo Deus», del 2015. Sí, l'home-déu, com un escarafall a la cara dels déus de l'Olimp, com l'heroi Prometeu robant el foc a les instàncies divines i condemnat a l'eternitat que un voltor se li mengés el fetge durant el dia i que li tornés a créixer durant la nit. ¿No és aquesta la conseqüència de voler ser com els déus, de pretendre ser com ells, de sotjar, ni que sigui per un instant, l'eternitat, la bellesa, la perennitat, la riquesa despreocupada i els plaers desacomplexats?

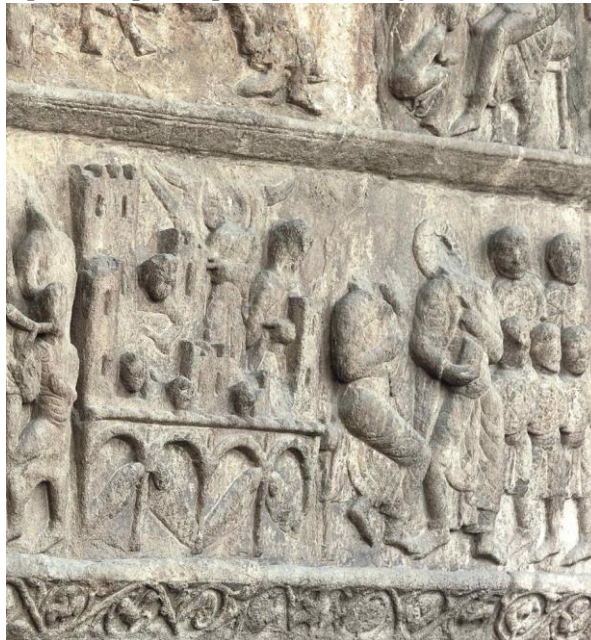
La malaltia sempre acompanya els plaers divins. Fins i tot quan es parla de malalties venèries, es fa referència a aquells mals contrets per voler entrar en el territori de la deessa Venus, la de l'amor. Però, com deien a la pel·lícula del 1993, retrat d'una època, «No sé per què en diuen amor quan volen dir sexe?» Conseqüència, tota mena d'infeccions i, per contrarèplica, la plaga de la sida de l'últim terç del segle XX, associada a la revolució sexual dels anys 60 i 70. D'aquelles pols venen aquests fangs!

L'apòstol sant Pau parlava de la malaltia com a conseqüència d'un mal ús de l'eucaristia, la principal celebració dels cristians, de manera que la primera anotació apareguda a la Bíblia pel que fa a la missa és per parlar-ne malament. Ell mateix diu als seus fidels de la ciutat de Corint que no es tracta d'un acte purament religiós o sagrat en relació amb els déus, sinó un acte de caritat envers el proïsme: «perquè qui menja i beu sense tenir present que es tracta del cos del Senyor, menja i beu la pròpia condemna. Per això hi ha tants malalts i gent delicada entre vosaltres, i alguns han mort. Si ens examínessim nosaltres mateixos, el Senyor no ens judicaria» (1Co 11,29-31). La pitjor condemna rebuda rau no en la mort després de la vida sinó en la mort en vida. Zundel (+1975), místic suís, reclamava que «no era tan important saber si hi havia vida després de la mort, en definitiva això ja ho afirmaven els mesopotamis, els egipcis i totes les místiques antigues, sinó que el veritablement important consistia en saber si fins a la mort hi arribaríem vius.»

A la portada romànica de Ripoll, a l'esquerra, en el cicle del rei David, apareix una escena advertint de la fatalitat de la pesta, que ve a sotjar qualsevol empresa humana que no tingui en compte la realitat de l'eternitat. De fet, la portada tracta del pla de vida establert per al nou país

conquerit per Ramon Berenguer IV el Sant (+1162) i la seva joveníssima esposa Peronella (+1173), a l'hora de repoblar la Marca Hispànica, heretada de Guifré (+897) i vetllada per l'abat i bisbe Oliba (+1046). Les cel·les reproduïdes en aquesta joia artística i històrica, segell de la nostra nació, «la Bíblia al cor de Catalunya impressa», com cantà Verdaguer (+1902) en el seu Canigó (1885), no volen sinó instruir i advertir els governants del nou país forjat al llevant del mil·leni, que cal comptar amb els designis divins a l'hora de construir una societat bona, forta, bella, justa i solidària.

Explica el càstig de la pesta el segon llibre bíblic del profeta Samuel, just a la recta final, capítol vint-i-quatrè. En efecte, el rei David se sent fort, autosuficient, valent, ha aconseguit vèncer els enemics i, en aquell moment de

Ripoll i l'amenaça de la pesta a la ciutat

supèrbia, es deixa endur pels seus afanys, ordenant un cens dels homes amb què compta a l'hora de fer front als enemics del seu poble. El resultat esdevenia encoratjador als ulls humans, però decebedor des del punt de vista de la humilitat necessària davant de Déu. Cert, «a Israel hi havia vuit-cents mil homes capaços de manejar l'espasa i cinc-cents mil a Judà. Però llavors va sentir remordiments d'haver fet el cens i va confessar al Senyor» la seva feblesa, la d'haver volgut comptar amb les pròpies forces, enlloc de comptar amb la voluntat divina. L'endemà, el profeta Gad fou enviat al rei per proposar el càstig com a conseqüència del seu pecat: «què t'estimes més: set anys de

fam al país, o bé tres mesos de derrotes enfront dels enemics, o bé tres dies de pesta al país? David digué a Gad: - Estic atrapat! Però val més caure en mans del Senyor, que és molt misericordiós, que no pas en mans dels homes.» I així es complí, de manera que durant els tres dies moriren setanta mil homes, sense comptar dones i infants. La pesta, però, encara no penetrà a Jerusalem, ens diu el text.

Certament que aquí no es tracta tant de llegir-hi un càstig diví sinó d'entendre que la humanitat ha conviscut sempre amb la malaltia, amb les pestes i les plagues de tota mena, que amenacen tant la seva vida, com la del seu bestiar o collites. La història més aviat parla en el sentit que resulta un absurd voler comptar amb les pròpies forces per assegurar-se la pròpia vida, perquè qui ho faci així la perdrà, adverteix Jesús en un altre moment. Més aviat, el que convé serà comptar amb els imprevistos, amb la natura moridora de l'ésser humà que, malgrat tot, creat a imatge i semblança de Déu (Gn 1,26), porta el tresor de la divinitat en les gerres de terrissa (2Co 4,7) del seu propi cos mortal i que el seu destí, a fi de comptes, es troba al costat de l'eternitat de Déu, malgrat tot l'orgull, instint d'autosuficiència i vanitat.

